

Alturistik (Özgeci) Liderlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alturistik (Özgeci) Liderlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16895>

Özet

Alturistik (Özgeci) Liderlik Ölçeği, liderlerin astlarına karşı sergiledikleri özverili ve fedakar davranışları ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Türkçe diline uyarlama çalışmasıdır. Orijinal ölçeğin Türk kültürüne ve yönetim bağlamına uygunluğunu test etmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını incelemiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin tek boyutlu yapıya korunduğu ve yüksek düzeyde güvenilirlik gösterdiği tespit edilmiştir. Ölçek, yöneticilerin kişisel tercihlerini ikinci plana atarak takımlarına destek olma eğilimlerini değerlendirmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Alturistik Liderlik, Özgecilik, Liderlik Davranışları, Ölçek Uyarlaması, Örgütsel Psikoloji, Geçerlilik, Güvenirlik.

Yazarlar

Cuma Çakmak, İbrahim Biçer, Özlem Uğurluoğlu.

Amaç

Alturistik Liderlik Ölçeği'nin temel amacı, liderlerin kişisel fedakarlık ve özveri yoluyla astlarının refahına ön planda tutma derecesini ölçmektir. Bu ölçek, özellikle örgütsel davranış ve yönetim bilimleri alanlarında, liderlik türlerinin çalışılan motivasyonu ve örgütsel bağlanma üzerindeki etkilerini incelemek için geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı hedeflemektedir.

Türkçe uyarlama çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş bu liderlik yapısının Türk kültürü bağlamında test etmek ve araştırmacılara orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini koruyan bir araç sağlamak amacıyla yapılmıştır. Ölçek, yöneticilerin tanımlanmış rollerinin ötesine geçerek yardım etme eğilimlerini değerlendirir.

Yapı (Ölçülen Kavram)

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, **Alturistik Liderlik (Özgeci Liderlik)** kavramıdır. Bu kavram, liderin kendi kişisel tercihlerini veya faydasını gözetmeksizin, öncelikli olarak takım üyelerinin veya organizasyonun iyiliğini düşünerek hareket etmesini ifade eder. Özgeci liderler, astlarının ihtiyaçlarına duyarlıdır, onlara destek olur ve adaletsizlik karşısında takımlarını korur.

Ölçek maddeleri, liderin görev tanımının ötesindeki fedakarlıklarını, takım üyelerine karşı gösterdiği empatiyi ve zor durumlarda takıma sahip çıkma eğilimini kapsayacak şekilde

tasarlanmıştır. Bu tek boyutlu yapı, liderin özgeci motivasyonunun genel bir göstergesi olarak kabul edilir.

Geçerlik

Alturistik Liderlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının yapı geçerliliği, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak titizlikle incelenmiştir. Bu iki amaçla yaklaşım, ölçeğin teorik yapısının Türk örnekleminde de doğrulandığını göstermektedir.

Yapılan analizler, orijinal ölçeğin tek boyutlu yapısının korunmuşunu doğrulamıştır. DFA sonuçları, modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir veya mükemmel düzeyde olduğunu göstererek, ölçek maddelerinin Alturistik Liderlik kavramını yeterince temsil ettiğini kanıtlamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğini saptamak amacıyla yaygın olarak kullanılan Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Uyarlama çalışması sonucunda 8 soruluk tek boyutlu ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı **0,927** olarak oldukça yüksek bulunmuştur.

Genellikle sosyal bilimlerde 0,70 ve üzeri katsayılar yeterli kabul edilirken, bu değer (0,927) ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılığın mükemmel düzeyde olduğunu ve ölçeğin son derece güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçeğin araştırmalarda istikrarlı sonuçlar vereceği anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla yapılan analizlerde ilk olarak Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçları, ölçek maddelerinin tek bir temel faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak varsayılan tek boyutlu yapısını desteklemiştir.

AFA'yı takiben, elde edilen tek faktörlü yapının Türk örnekleminde istatistiksel olarak uygunluğunu değerlendirmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, modelin veri ile uyumlu olduğunu ve ölçeğin 8 madde ve tek boyutlu yapısını sağlam olduğunu kanıtlamıştır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: 8 maddeden oluşan, tek boyutlu, öz bildirim ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (İngilizce olduysa varsayılmaktadır).

Popülasyon Grubu: Örgütsel bağlamda çalışanlar (yöneticilerini değerlendiren astlar).

Yaş Grubu: Yetişkin çalışan popülasyonu.

Popülasyon Detayları: Çalışma, farklı sektörlerdeki çalışanlardan toplanan verilerle gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Derecelendirme 1= **hiç bir zaman** ile 5 = **her zaman** arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Davranış, Liderlik Teorileri, Yönetim, Psikometri, Faktör Analizi, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: cumacakmak@hacettepe.edu.tr

Yazma Adresi: Cuma Çakmak (Sorumlu Yazar).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarlama çalışması **2019** yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanım ve izin şartları için sorumlu yazar Cuma Çakmak ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Yayınlanan akademik makaleye erişim Dergipark üzerinden sağlanabilmektedir: dergipark.org.tr

Orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: alturistik-liderlik-olceginin-turkce-uyarlamasi-gecerlilik-ve-guvenilirlik-calismasi-toad.pdf

Kaynaklar

Çakmak, C., Biçer, İ. ve Uzunluoğlu, Ö. (2019). Alturistik (Özgeci) Liderlik Ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 785-802.

Alturistik (Özgeci) Liderlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Yöneticim bana yard?mc? olmak için tan?mlanm?? rollerinin d???ndaki görevleri kabul eder (örne?in, yard?m etmek u?runa geride durmak, i? yüküne katkıda bulunmak gibi).

Yöneticim kendi ç?karlar?ndan vazgeçmesini gerektiren durumlarda bile, tak?m?na sahip ç?kan birisidir.

?lave i? yükünü desteklemek için yöneticim de çal???r.

Yöneticim söz konusu durumun kendisi üzerindeki etkilerini dü?ünmeden önce ba?kalar?na yard?mc? olmay? dü?ünür.

Yöneticim bana nas?l hissetti?imi mutlaka sorar.

Yöneticim tak?mdaki birisine adaletsiz bir ?ekilde davran?lmas?na ya da tak?mdaki birisinden faydalan?lmas?na katlanamaz.

Yöneticim sevdi?i i? arkada?lar? için görevinin gerektirdiklerinden fazlas?n? yapmaya haz?rd?r.

Yöneticim kendi ki?isel ç?karlar? ile çat???mad??? sürece bana yard?mc? olur.